

नं०: ५८८-घ

खड्गशास्त्रम्.

पत्राणि १२

नं० ५८८-घ
रक्कुशतकम्
पत्राणि १२

Handwritten text in Devanagari script, likely bleed-through from the reverse side of the paper.

214

0

निमै

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ कल्पान्तरकालधुक्कटिऊदिलताकल्पकल्पायुधुदिः कुम्भकालीकटाहं किं चकल
 कोमलहृत् । कीडत्यस्याक्रमेण ककचकृति कृती कुंति कुंभां प्रकृष्टकोडेषूत्तमकंठोसितसर्पिकाणां कीर्तिः ॥
 ॥ ॥ ॥ प्रेक्षद्विः एतं शोः प्रवर एव शिवा एतं उयत्वेर्मयूतैः । ऐलासं त्येष्टुं जीह्वातरण रसिकः संसृजानां तानि ॥
 ऐव्यस्यातानिः । एलुकमिह जुषां ऐचरीणामलवर्षः । ऐलस्युत्वात् एड् प्रतिषु वसु एनकारवानस्य ॥ ॥ ॥
 शिवहणमवगणय्यायतः स्वर्गमार्गं यस्य न्नस्पग्रहाग्रैसरकारुणितोद्गुजाय हभातिः ॥ गद्यैः प्रंथिगोवप्रदिलरिडु ॥
 भंभीरुहीतो गर्जत्यग्रेसराग्रग्रहगिलनगुरुः संगरेमं उलायः ॥ ३ ॥ प्राणं स्यामलदम्पाधनस्यति पशुसंघं हि ॥ त्रयोम
 पक्ष्मद्वयलघुहृदयलघुभीत्यघौघस्य विघ्नः । घोटः कीर्तर्धनाभापघनगजघटाघातनैर्घृण्यनिघ्नो घूर्णत्यु ॥

三

रघुणितमाश्रयिषोरेत्यखः॥४॥चंडश्चंडीशचक्रुच्चिरमृताविषमास्त्रिध्वजाचातुभातेचंद्राश्चामीकरालेज्जनचवति
कोर्यचंद्रः॥चित्रंस्याचांतवीरासुरपिरविरुचंचिताश्वाकविक्याच्चकुंकर्मीणिहृषत्परिवरुचांपदकोस्प सिरुम् ॥
यापुनरुचरोच्छलितरिपुस्तुचौच्छादनंकुरुब्रह्मेष्ट्रागवाहाशनेस्तद्वलसमितिलसद्यौर्यकालदिच्छं ॥१०॥तद्वनि
विदुरगएवमैकेकहृष्टोककारीक्षयाकांतछरीक्षावृत्तिकूरवशातोमूर्च्छतीक्ष्णीत्याखड्डः॥६॥जंयावेवेजपाजिभू
ज्वरात्रिंजीवातुर्वोडुजस्यत्रिजगतिजयिनोदेभुजंगस्यजिद्रा। ज्ञानानिर्वाघुर्जग्रिद्रजरदन शोल नान
चालोवा निहजयतिजग हिल्लोमुखाखड्डः॥७॥नाकारानूजेवजन्मेमगितिजनयति कर्णाज एर्लि माव
रावसाण सागितिम एका रिणः प्रोभि हनः। कापोकीतामवस्थांसदिति रिपुजनं ग्राहयन् मुनीशामूर वाहि धूमि

२

तरणामसंप्रो जिहीतेत्यखडः॥ पादं कारोद्गृहिताया रुमिति विघटयन्कोटिशशापयष्टीष्टं कौवेरिपर्वतानां क रटिकटकटा
 हाप्रकोटिः॥ दुःकृतैर्यष्टिः कृतैः बहुकृतिलसटैः पट्टिशैः कोटिसंख्यैः विदेदुद्यादवायान्प्रतिभटसुभटंही कतेषुष्य खडुः॥ १०॥ पा
 रीकं वसीमत्यतिकठिनतरेस्कंधपाठेकठारेष्टष्ठाष्टीलानुकारेशठकमठपतेः॥ कुंभपृष्ठेपिचैले। द्राकद्राधिष्टः कठोरखविजयवर्धन
 तसंयुक्तकोष्ठाः काष्ठाः प्रकुर्वन्स्त्रियुगिरमिलुठत्येजदीयः कुठारः॥ १०॥ डिंभोदंडाधेयुः स्पप्रधनघनतडिचंड दीः कंडलीड
 हंडर्पद्विरदननिगडोडिं डिमः शौर्यभर्तुः। अस्य प्राञ्चंयभांउंधुतमधुपगलङ्गंडवेतुंडं उंधुं डाकोडं विंडं वितन्वन् अधिधुतजडिमाहि
 उलायः॥ ११॥ ढक्कास्वानूढकीर्तिप्रसूतिमुविजयश्रीविकोटा निहूढोवाढं सो दातिगाढप्रहरणसमितौलीढकोष्ठाखसीधु
 गूढप्रहर्तुर्दृढिमकुलगृहं न्यस्तशस्त्रे पुण्डोनिर्वृद्धोदाद्युदप्रतिहति सुदृढं दौकतेषुष्यखडुः॥ १२॥ प्राणाधर्पस्पर्णाणी

शिशोः कार्मणं द्वेषणं नां तर्णं सद्धारवाणं ब्रह्म कर्ण कर्ता कीर्णं दुर्मर्षणार्चिः । कोष्मविदूशोऽपि ताकः खरकिरण घाति श्रेणि रण
 पात्री हस्त एविवारणानां गणमस्यणि मृणा जस्य सीक्षाः कृपाणः । तृणदंति क्षितींद्रंतरलतरतर त्पतिभृगं विघूर्ण नंगा
 वर्तगती नैऋततमयिल लुंतसं जानन क्रं ॥ तंगनी क्षासित्वर्तनि मिम नतिदल झुक्तिशुक्तिं रणार्चिर्तरस्तीर्णं तिती
 ववदरी नस्य लङ्गः सृणेदि ॥ १४ ॥ स्थूलं स्थूलं श्वसद्भिः प्रथितपुष्टुष्टुदीक्षणे स्तुर्थमार्जुनं न नैरणार्थं शिथिलरणक
 पथ्यवर्षशस्त्रैः ॥ संप्राप्तेः स्थानुसंस्थां प्रथितपथचरैः स्वस्त्रनेनातिथितं नीतः प्रत्यर्थि सार्थैर्व्ययति सविधस्थानपीडोऽस्य लङ्गः ॥ १५ ॥ दृष्ट
 कालकृद्भुमसत्तादलंदर्पदंतावलेंद्राघीयोदानले लादरदलितदलेंदीवरदोऽणिदेहः ॥ दीव्यन्नेदाघमर्धं दिनदिवसमणिघोत
 प्रेक्षदीप्तिदीप्तिदीर्घदीर्घदरदरिखदृशां दीप्यते सुखलङ्गः ॥ १६ ॥ धैर्यस्याधारयाष्टधृतिविबुधवधूसाधुसोधमधायोभूमः क्रोध

ख. सप्रधनरयवस्सोदुरोध्वरोयं शीरोदातोर्धवाहाधराणि धर धृतस्त्री द्वाधाराधरोद्धाधीनोद्धयभाजोराधराणि चरानस्य धूनोतिरवदः ॥
 ३ गानानीकेननम्रा नृपतिषु नमयन्ना नतानाधिपहेनिः सापत्न्यं नयन्ना निधनमनिभृतानप्यलं निश्चलत्वं । निर्मथ्नन्वैरिनोरीजननय
 ३ सरोजन्मधाराजलेनन्यकुर्वन्निधुनीतेप्रधनचरदपा नस्पत्यनृपाणः ॥ १८ ॥ पादांतेपातुककपापतिपटलपरपीठपुष्पाधिवासात
 व्यत्सुष्यंधयालीधमकृदपपरीवार्यारुष्यपात्रं । पुष्पः पुष्पप्रकाशप्रतिफलनपरिप्राप्तदिकधीरपूर्वोपौर्वापर्यात्पिनष्टिप्रवलपरनृप
 नस्पपाणो कृपाणः ॥ १९ ॥ स्फारः शश्वदिधूतौ स्फिरतरकिरणस्फीतमध्यंदिनार्कस्फायत्कांतिप्रतामप्रतिफलनभरैः शौर्यवृद्धेः
 गः । फालः प्रत्यर्थिभूमेः फलमहितगणाभाग्यदृक्स्फाटं फेदुर्ज्वलसमांकेधलिखितप्रतितामस्पृजतीक्ष्णस्पष्टः ॥ २० ॥ विद्वोको
 कुलकृपाः प्रवलवलभरद्वेषिवालावलानांवाष्पां वृत्तां निदानंवलमिदुपलकार्चिर्विडं विप्रकाशः । वर्हिष्टस्त्रीप्रशोचिः प्रसरशवलितोवीजः

शार्थसिद्धेर्वाहावस्थां वरं तर्विलसति वक्रधातुं वरीमंडलाग्रः ॥ ११ ॥ भास्वद्भास्वद्भस्तिभ्यतिकरभृतयाभ्रांजरा लेमिभूयैत्याभूयः संभ्रांतिभाभा
 दददहितभुवां भूभुजां संभमुद्रां ॥ भस्माभगानभिज्ञः प्रसभमभिपतकुंभिकुंभाग्रभेदोद्भूतासृग्भास्वरश्रीराणभुवमभितोभात्यभीकोस्पवजः
 ॥ १२ ॥ मांसांसांमेदिनीशानमननमनयोर्मोक्षमार्गः समीकेमानात्सां सुख्यभाजाभहिमकरमयूखातिमाद्यन्मरीचिः ॥ मंदंमंदंमदां धाद्विरदम
 मपीपदमात्सर्पसूक्ष्ममूर्तिर्माद्यत्यसुष्यप्रमदवृषचमूमारोगे मंडलाग्रः ॥ १३ ॥ यानलोकत्रयाज्ञावतिशयियशते ॥ रिद्धयाश्चर्यय
 ये पूपोयुग्यं दृढीयोयुधि विजयं यास्यतः कविप्रस्थायात्रायां यूयनायापतकटयुगलीदारयनूयातयामान्योधानस्यन्नमायोजयतिजय
 नुषां जायकः सायकोस्प ॥ १४ ॥ राष्ट्रद्विदूवासराणां रजनिरचरमावीसाईलसंवाप्यारेवारे दंतशलेरणसिकरिपूइक्तसंरक्तसारः ॥ रुद्धे
 रातिप्रचारः करिकारदानहारयनूरं हसारं राजत्यस्यातिसारः परसमरविधोरक्तधारः कुमारः ॥ १५ ॥ लक्ष्मीलीलोपधानं कलिकुलनिलयोद्दे

एतन्नाममूलं लोका लोकावधि क्मावल यमिलदिलाधीशदुर्लभ्यखिलः। ललतव्यालेमगंडो ललदलिपटलैलालितो मुखविद्धिदुलोकासूतले
 लिहानो विलसति फलहे कालवन्मंडलाग्रः॥१६॥ वलाङ्गि वरिवाणा वृत विपुलवलद्विग्रहे वीरवर्गे वै व्यात्यादी क्षित्तरी रति विकट गति विस्फु
 रन्वी त शंकः॥ वारं वारं विवस्वद्यति करित रुचा यो नि विद्योत मानो वै रिवा तं विशिष्टं विवशयति वरे विग्रहे मुख एवङ्कः॥१७॥ रया मे रं मुख
 डो रं दिशि दिशि शत शो दर्शयन् स्वान् समूहेः श्रूणां शत्रूणां शमन शि श्रुता शंकया वीक्ष्यमाणः। शांत श्रान्तिर्नृशं सान् जगति शकल
 वा श्रितानां पराणः शातः शत्रून् शंकरा शिरसि शृणोत्येतदीयः कृपाणः॥१८॥ पादुपपदेषु वृत्तान् जगति कलुषयन् स्वामिलां पे नि
 पणान् पा एवञ्जानेषु दुष्टैर्विषम विषहणो मर्षलो धर्षकेषु। पंदो न घे द्विषत्यप्यनमति परुषः पुष्ट वाप च्छदश्रीः त्वं विदे वानं परिकष
 तिरुषा शुष्प कृष्णः कृपाणः॥१९॥ संपूर्णः सत्सारेः सुरसरणि समावर्तिनी नां दुतीनां सौरीणां संप्रसारैः समसमय समा सन्नतेजः सहस्रः

संग्रामाग्रेसराणां समितिषु सहसा साधसंसंदधानः संपत्त्या सा मेहेस्य स्फुरतिसरभसं सर्वतः सायकोस्य ॥३०॥ हलामोहस्पृहासूत्राणि
वज्रहतां हाहलः शत्रुभूमिर्हं यो हालाहलश्चाप्यहमहमिकया तन्वतां विग्रहेहाः ॥ हाहेति व्याहरं याप्यहितपुत्रनया हंत कंठे गृहीतो हंत
ता हा महांश्च नृग्रहवतिकलहेदुः सहो मुष्य एव ॥३१॥ ज्ञेयं ज्ञातुं किल ज्ञः प्रभवति त्ववदुः सोपि सा कल्पतः किं ज्ञानं तस्मात् त्वपुष्पोप
मिदं हिततो ज्ञातुं तादृश्याता प्राज्ञः प्रज्ञावति स्यादतिमुदितमतिः स्वस्य वैज्ञानिकस्य विज्ञानं शात्रवाणां राणशिरसि कृती ज्ञापयत्य
स एव ॥३२॥ कीराश्चिः को भही नः कपितमलयशालक्ष्मणक्षत्रनेत्रः कीर्णनां कल्पवृक्षः कृष्णजनकतया कीर्णशिक्षापरीक्षः
को एषां कुम्भद्विपक्षकयकदभिमुविक्षत्रवक्षः कृतोत्यैः कीवः को कैयकोस्य कृष्णरुचिवदलक्ष्मणं तरेक्षिपलक्षि ॥३३॥ यस्यैकोनेक
संख्यैराणिरसिककुप्रांतविभ्रांतशैलश्वभ्रांतस्थैस्स ॥ पतिरपि करकलितः सर्वतो वीक्ष्यमाणः ॥ निःशंकं गहमानो न वरतमुचिताम

ख.
५
५

त्मनः कोशगुत्तिंशत्रूरः कोशमध्यस्थितिरिति वदुधाश्चर्यपात्रं कृपाणः ॥ ३४ ॥ वेगे प्राभंजने पिपपतति न च लो नैव धारा धराणां
 त्वं देभ्यो पिलीनो न च परविषये स्वस्य साध्यस्य हेतुः नैवाश्रूणां निदानं नयनपथगतो जात्युनच्छिन्नमूलो धूमो पूर्वः प्रतापज्वलनज
 निरसो जंभते मुषङ्गः ॥ ३५ ॥ निष्कंपो भीषणानां सदसि जनयिता किंच वृद्धस्य तारातिन्ना विश्रतस्य त्रिजतियशसो जन्मभूः साहसा
 नां प्रौढानामप्यनीके गुरु रुचित कृतो जंभते नीकिनी नीवै पक्षीणां पूर्वः शमनशिशुरसाव स्पृक्षन् कृपाणः ॥ ३६ ॥ उत्साहात्सेव
 फुल्लोरि पुनः पतिगां त्याजयित्वा जिघृष्टे पूत्कारान्नित्यपुष्टं स दृष्टुं सततं गात्रप्रपाणक्रमेण शत्रूणां काल एव अंतरपलशकलं र
 त्नकल्पं दधानः संत्विप्रेतवत्पूर्वो भुजभुजगफणो मुष्यतीक्ष्णः कृपाणः ॥ ३७ ॥ सांद्रदृष्ट्या छटावानपि सकलदिशामंतरालैः विपन्नः
 सितोपसैरि पूणामयसपदिपयः पायितीप्यदृक्कः वेगैः प्राभंजने रप्यत रलितवपुर्देस्तिमालप्ररोहः संग्रामाध्वंतिरीपे विलसति स

रामः
५

तरामेतदीयः कृपाणः ॥ ३८ ॥ मासर्पादन्यजिक्काशतवननधियेवाननंदारयंती संतर्षादेवकोल्लानवरुधिरवसामज्जधारधयंती ॥ गंडूषान्
 विक्षिपंती दिशिदिशियससां च मनकालजिक्काश्रूणां संगराग्रे विलसति सुतरामेतदीया कृपाणी ॥ ३९ ॥ कीउंती दंडयुद्धाजिर
 भुवि कुतुकात्सर्वतः संगताभ्यः स्वर्वेशाभ्यः प्रतीक्या मरतरुसमनोवर्षमुच्चैर्ददानां ॥ देवीकृत्यक्षितींद्रां स्त्रदभिमतकृते वालिकाका
 लरात्रेः श्रूणां वीतशं कं विलसति सुतरामेतदीया कृपाणी ॥ ४० ॥ प्रत्यर्चिस्मापतीनां प्रतितनुजनयन्तं भवैस्वर्यकपस्वेदान्वे
 वण्यमश्रुप्रलयमपि समिन्मंडपे चंडतेजाः ॥ धत्ते स्वांगं समुद्रात्पुलकमिति महाश्चर्यपात्रजयश्रीपाणिग्राहं चिकीर्षुर्जयति रसवता
 मयणी रस्य एव ॥ ४१ ॥ निष्कोषेयत्रकोशं करकमलकृतं धारयंती स्ममूर्द्धि द्वेषिप्रष्टास्तदीयः कथमगमदलं संचितः किंच को
 शः ॥ नान्यं श्लिष्येयमस्मादिति नियमितधीः कोशमुच्चैरधासीद्यद्धारं भोजयश्रीः सजयति समरे सुष्यजेत्रः कृपाणः ॥ ४२ ॥ सांद्रां भो

ख.
६
६

दाभिरामद्युतिहसितमुखांकुंतभाजर्वलानां मध्येविंध्याभगंधद्विरदकटकतटीरक्तसिंदूरपूर्णा। इंधेनिःसीमपार्श्वद्वितयनियमनैरुज्जि-
ह्वनस्वतृपासीमंतो ह्येव रेखासमितिमृगदृशोमुष्यतीक्ष्णा कृपाणी ॥ ४३ ॥ ऊर्ध्वदीप्तास्फुरंगीरविरुचिविसरैर्मंडलंदर्शयंतंविभ्रांतं
चंचुसूचीमिवनिशिततरंशोणमस्त्रिणकोणं। रं हो भूम्ना प्रपित्सुंगाशिरसिमुदुःकंपनामन्वतेयंशपेनंशत्रुप्रकीरावयइवसजयत्यस्य
तीक्ष्णाः कृपाणाः ॥ ४४ ॥ उन्मज्जद्धानधाराजलबहलक्षरीजर्जरान्कूटकल्पान् विध्यादिस्यर्द्धिदंतावलवलकरटान्कोटिशः ऊर्ध्व-
तं। आहत्यावद्भुवानंजननयनगतिमन्वतेशत्रुवीरायंदंभोलिंसएषप्रधनश्रुविमसुद्धंभतेषुष्यखड्गः ॥ ४५ ॥ कालीकालायसीधैः पद-
जरठतरैर्निर्मितासारभागेः श्लिष्टा पर्वद्वयेनस्फुटपुलकवतीसर्वतःकंपमाना। उन्मीलंस्तुजिहीतेहितधरणिभुजांतर्जनीतर्जनी-
यंकालस्याकालकल्पव्यपगमपिभुनामुष्यतीक्ष्णा कृपाणी ॥ ४६ ॥ दूरादेनंजिघांसोरहमहमिकयाधावकः प्रातिपक्षदमाभद्वर्गस्य

रावः
६

भीष्माश्रुदिति निकटतः किंच वै सुखभाजः वेणीवालो कतेयारणशिरसि सुकुर्वे मयानस्थितानां वृदैः पृष्ठे लुठंती विलसति सुतरामे
 तदीया कृपाणी ॥ ४७ ॥ तत्कालं शानकोणव्यतिकरमहिमा विभ्वच्चा कचिकं प्रत्युन्नगादगादं वरकनकमये सर्वतो वृत्तदेशे । प्रत्यर्थि
 क्त्वा पत्नीं दस्कुटमुकुटशिखाशेखरीभूतनीलग्रावाणं मे निरेयं सजयति समरे सुष्यजैत्रः कृपाणः ॥ ४८ ॥ अश्रान्तं पुष्करं तस्थिति
 रथसमये यो विकोषः स्पृहायाः पत्रेण वा समाशावलयमपि यशः सौरभेण श्रुवानः । स्पष्टं संग्रामलक्ष्म्याः श्रवणकुवलयभ्रान्तिमुद्राम
 मुद्रां यो धत्ते स प्रतीतो रणशिरसि जयत्यस्य जैत्रः कृपाणः ॥ ४९ ॥ यत्कांतिनीलनीलाविधुतकलमलातं कशं कानिदानं प्रत्यर्थिको
 णिपालाधिपतिर्वरवधूनेत्रधाराधराणां लोकानां नीरनाथ भ्रममिहवितरन्नुत्कवंधैकमूलं रोदोषी कांतराले विलसति सचिण्यैतदी
 यः कृपाणः ॥ ५० ॥ यो लक्ष्मीसुद्विषुः सुरभिर्मणियुते नागराजाश्वरत्ने स भस्पादा जिहीर्षुर्जलजमयि च न द्वाकुदंडावधूतः । आश्रय

कंचरित्सन्मृतमरिवलोदेलपाद्योधिनायकोडिमंथादिलीलांकलयतिसजयत्यस्यतीक्ष्णः कृपाणः ॥ ५१ ॥ हस्तायेतिष्टमानेरिष्टपुज
 नकृतांतस्यदुःप्रेक्षाभूतिः स्पष्टंयोदुर्निर्वीणविधिविलसितवाक्कवियाणांसहस्रैः ॥ अश्रांतंवर्द्धिताशः स्फुरितविलीसतेः सर्वतः काल
 रभांतिभूमाविधत्तेरपाधविसजयत्यस्यतीक्ष्णः कृपाणः ॥ ५२ ॥ उत्पत्तिस्थानमानंदितजननभृतस्तद्यशःशीतरश्मेरंभः सारः प्रतीतोभि
 रजलधरण्यामलोवारिराशिः ॥ भीमः कोलालसारैरिहवहतिनयोविग्रहंशैश्चमारंनकापिप्राप्तसंगः सजयतिसमरेमुष्यतीक्ष्णः कृपा
 णः ॥ ५३ ॥ शश्वन्नुष्यादृष्टीतस्त्रिभुवनविवरव्यापकंभीमभूतिः पात्रंविश्वस्पृहायाः स्थिरसरकिरणः संततंभांतिशीलं ॥ प्रसिद्धश्याम
 कांतिर्विगतमलशरत्पार्वणंदुप्रकाशं दूतेपूर्वधशोयः सजयतिसमरेमुष्यजैत्रः कृपाणः ॥ ५४ ॥ मध्येसांद्रावुलीमस्तृणमलिनिमाछंद
 रश्रीमदाधप्रत्यर्थिहोतिपालद्विरदकवादीरक्तसंसेकधारः ॥ पस्पष्टंवीरलक्ष्मालसदतिमिलत्पार्श्वकौसुंभवासः खंडभातिविधत्तेसज

रामः ५२

७

यति समरेषु प्रतीक्षाः कृपाणाः ॥ ५५ ॥ प्रादुर्भावप्रतापप्रबलदुःखजः शत्रुवंशे धनस्य प्रष्टो धाराधरणं रिपुयुवति जनाश्रयवन्ती निदानं
दुःखेष्वाचिः कृदावानपि किमपि मयः पानतः स्निग्धमूर्तिर्विल्यातो संख्यसंख्याजिरभ्रविसजयत्यस्य जैत्रः कृपाणाः ॥ ५६ ॥ प्रत्यर्थिद्वि
पती इद्विरदकटतटीनिर्यदस्वारणश्रीहेतुमित्रीः दयस्य प्रबलरिपुबलघातसंहारकालः उत्साहोदयवाहदयगिरिशिखरेयः प्रभातप्र
तीतिं स्वीयत्वांते विधत्ते सजयति समरेषु प्रतीक्षाः कृपाणाः ॥ ५७ ॥ ह्याया प्रत्यर्थिपृष्ठीतिलकविटपिनां वंचयन् चक्रवालं कष्टानामर्कतेजः प्र
तिफलनध्रुवां दीपयन् चाकचिक्यात् । वीरैरुद्यच्छिरस्त्रैरपिरणरसिकैर्दुःसहः शत्रुवाणा यो मध्याह्नप्रतीतिं जनयति सजयत्येतदीयः कृपा
णाः ॥ ५८ ॥ यो रोदः कंदरांतो ह्यसदस्यगरुणी भूतधाराधरोस्ति हेतुस्तेजस्वि भर्तुर्विद्यदितसकलद्वेषिचक्रः कृपेण । कालातिक्रांतिभीतां
जलिमुकुलशतैस्त्व्यमानः समंतात्सायंकालप्रतीतिं जनयति सजयत्यस्य त्रैत्र कृपाणाः ॥ ५९ ॥ न ह्यत्रोत्थानरम्यः कृपितपरमहो वै भवः सं

४६
 ख. विजातां न्यकुर्वन्कांतिमन्त्रादिशिदिशि मसृणां दर्शयन्नीलिमानां विष्वातं कालरात्र्यामुत्तमजवतमोतिर्विवेकप्रदोषभ्रान्तिर्ननुरिपूणां
 समितिर्विजयते सुष्यजैवः कृपाणः ॥ ६० ॥ मुकत्वं किंच कोणेकविदपिलयनेनेत्रसंकोचमुद्रांप्रत्यर्चिह्मापतीनां रणशिरसिदिशान्दिभ्रमं
 धमेण। व्यक्त्याद्यापयस्याकलितस्वरूपयोनिशीयपतीतिंशो लोकी लोविधत्ते स जयति सुत्तमेतदीयः कृपाणः ॥ ६१ ॥ एवातंप्रत्य
 चिंशं वंश्रुतिविषयहरं संधमाद्यजिहीर्षुर्जायन्निःसीमवेगातिशयविदलिता योधनां भोधिमध्यः। कीलालाभ्यंतरालेव चरदतिचरं यो
 दिशन्नादिमत्स्यभ्रान्तिंप्रज्ञावतां सप्रधनभुवि समुद्रं भते सुष्यावद्गुः ॥ ६२ ॥ अश्रान्तं पुष्करांतः कृतवसतिं तयास्त्रिध्वजं बालमूर्तिर्भ्रं
 योन्नतांगव्यतिकरविभरोद्यत्त्वणकारभीमः। शश्वत्यारुष्यशंसीसुकुटमहिममहाविग्रहे मूलकर्मभ्रान्तिंप्रज्ञावतां योजनयति सजयत्येत
 दीयः कृपाणः ॥ ६३ ॥ उन्मीलद्गामुश्रीः सुकुटपुलकवधुः क्रूरदंष्ट्राप्रकांडस्फावद्दीप्तिप्रगानव्यतिकरशवलोदारयन्वत्पगारं। मग्नोप्रात्य

रामः
 ४

विमैन्वां बुधिपयसि ह गन्धेदिनी सुदिधीर्षु र्यो मूलकोडलीलां कलयति सजयत्येव दीयः कृपाणः ॥ ६४ ॥ दुप्रेक्ष्यैरन्य तेजः प्रतिहति करणै रविषी च
 कृपाले रे दोरेकांतरालं पटु विकट सदा सन्निभै रभुवानः ॥ कूरत्वस्यै कपात्रं जिगति न परि छिन्न शक्ति स्वहोये ॥ प्रीतिं नारसिंही जनयति सजय
 त्येतदीयः कृपाणः ॥ ६५ ॥ नो देत्येनाभिभूतो न च बलि विभवं यो पदेश दहा पीन्ना न्येभ्यः स्वस्तिकारी न च परिगणितैर्विक्रमैः संप्रीतीतः ॥ तोमाया संवृ
 ता मानचनमतिपदम्या सभा गिर्य पूर्ववत् ॥ वत्तं विष्टपेषु पथयति सजयत्येतदीयः कृपाणः ॥ ६६ ॥ पारुष्यस्यै कपत्रं किल सकल परद्रुत्र संता
 वकारः शत्रून् दहोः सहस्रव्यपनयन पटुभिर्निभू भृद्विशेषः ॥ वाहाभाजं वरिष्ठै रपि भुवनगुरोः सान्निधानादधृष्यो धत्ते योजामदग्न्यभ्रमिह सज
 यत्यस्यै जः कृपाणः ॥ ६७ ॥ यः कौशल्यात्तिकारी रिपुयुवति हृदां संप्रदृष्य सुवाङ्कर्विश्वामित्रावमान प्रकटित विभवो शंकरेष्वा समायी ॥ हंता सं
 ग्रामसी निषदल बहुगुण मित्रपंचाननानां लोकेष्वाश्चर्यरामः सजयति सुतरामेतदीयः कृपाणः ॥ ६८ ॥ तिग्मां भोदाभिरामद्युतिरवनि तले मित्र

ख.
७५

५

गोपालकानां वृंदै रालक्षमाणो दिशि दिशि व द्रुधा विविता शेषलोकः । स्वर्गस्त्रीणामभीष्टं रणमु विवितरन् एवं उता गतिवाणो यः साराति
 प्रतीतिं जनयति स जयत्यस्य जैत्रः कृपाणः ॥ ६७ ॥ सत्ता धिष्ठानभास्वत्तनुभिसधिसमित्प्रांगणं सुप्रसिद्धैर्धैरै रालोच्यमानः कथमपि विमु
 खो ममवालावलासालोकातीतप्रभावातिशयमेहिमतः शत्रुकामाहितो यो बुद्धभ्रांतिं विधत्ते स जयति सुतरां मुने दीयः कृपाणः ॥ ७० ॥ मज्जं
 तंदुश्चरित्रप्रतिभयजलधौ संलवाद्धर्मराजं यो वेगाद्बुद्धिधीर्षुः प्रध्वनधुविगतो निष्परीवारभावं । दुर्दंतानां समाजं समहरदहितस्ते च भूवह
 भानां कल्किश्लोकाग्रनोदविलसति सचिरयैतदीयः कृपाणः ॥ ७१ ॥ यो निष्ठातस्त्रिलोक्यां सरभसमहितो ह्यंगगोत्रप्रभेदे जिह्नुः संग्राम
 स्तीक्ष्णप्रवलपरवला रतिभावात्प्रतीतः ॥ वृत्रयामोहकारी त्रिदशपरिषदा सर्वदा स्लाघ्यमानः शक्रपतीति जनयति स जयत्यस्य जैत्रः
 कृपाणः ॥ ७२ ॥ यः श्रोत्राध्वप्रविष्टोऽपरिहृदि जनयत्यधिविस्फोटजातं चक्षुष्यः कृत्रमात्रं दहति शिशिरयत्या त्रगं धोपि न म्रात ॥ किं वदितुं शक्यं

राम
७५

धारजलविलसन्तोदीयतेसंख्यतेजालोकेप्याश्चर्यवद्भिर्मृधुविमज्जयत्यस्यतीक्ष्णः कृपाणः॥७३॥संशामेसंगतायाः परमसविलनं
 लाशेषपाणिप्रत्यर्धिकावदृष्टैः समसमयमजिकूरकर्मोक्तोतः। कालः कल्पावसानभ्रंशेदरिजनाशेषकर्मैकसाक्षीयः साक्षादंतकधीः
 सजयतिनिशितो मुखजेत्रः कृपाणः॥७४॥प्रत्यर्धिकापतीनामसुहरणविधाबुल्लण्णकूरकर्माशश्वन्मांसास्थिमज्जाव्यतिकरविधा
 वातरुद्धुः वेदमूर्तिः। यःसंप्रच्छत्कदुल्लङ्घनजसवलितकालरात्रिः प्रमोदीकव्यादुर्द्धि विधत्तेसजयतिसमरेसुष्यतीक्ष्णः कृपाणः॥
 ७५॥संग्रामोदन्ततीयः प्रभवतिविभवात्प्राभवेत्युद्धतायाः शश्वत्कावंधसृष्टेः प्रवलयदवशादलानस्यैकहेतुः॥दाताप्रत्यर्धिभूतद्वितिभृदामि
 मत्तानंतवाराधराणांजन्येपाशिप्रतीतिंजनयतिसजयत्येतदीयः कृपाणः॥७६॥योश्रान्तपुकरांतः कृतवसजितयापांशुपातानभिस्तोरहो
 द्धवारिपूर्वीधनधुजविपिनोन्मूलनेदृष्टसारः। उतुंगस्कंधपीठेष्वविरतविहृतिर्नातगंधः कदाचिद्वातश्रान्तिविधत्तेसजयतिसमरेसुष्यतीक्ष्णः कृ

एव. एणः ॥७७॥ श्रीदत्तेन प्रतीतस्त्रिषु ध्रुवनतलेष्वग्रमित्रं समित्यां शश्वल्ली लावदानप्रमदपरवशैः किं नरेगीतकीर्तिः ॥ यो विभ्रच्चोत्तराशा
 १० जिनिषुककभामाश्रितः सार्वभौमं पौलस्त्यस्य प्रतीतिं जनयति सज्यत्यजैवः कृपाणः ॥७८॥ भीमः कालेषुकालो भूतभुजगवराभोगडः
 वेदमूर्तिर्नित्यं प्रत्यर्थिकामप्रविदलनफलस्पष्टदुर्मष्टदृष्टिः ॥ इत्थं यः शक्तिभूमप्रथितमहिमतो दर्शितेशानभावः कोणेन कापिलीनः स
 यति समरे मुष्यतीहणः कृपाणः ॥७९॥ पोत्रं वाहाहलस्य प्रतिस्मदभुवं दारणेयानपात्रं संग्रामे चितरीं स्थिरतरमनसः साहसा
 कृत्रियस्य लोकातीतप्रशस्तिप्रगुणलिपिकृते दोस्तमालस्य पत्रं यः पात्रं शौर्यलक्ष्मः सजयति समरे मुष्यतीहणः कृपाणः ॥८०॥ प्रत्यर्थिकृ
 पतीनां नयनविषे कालीप्रत्यर्थिभूतकितिति लककुलप्रांशुकुलंकषालं प्रोन्मीलसुकरां ताजगतिपितृपत्तेर्व्यजयंती स्वस्तं ॥ काव
 ची किंच सृष्टिं दिशि दिशि विपुले विग्रहे दर्शयंती कालिंदीयानभिसि वित्रयते तीहणकोणा कृपाणी ॥८१॥ कीलालैवी तस्मिन् किमपि रुचि

वेत१

राय
१०

मीमांसा त्वं व हंती भूमिः कोटि संख्यै विधुत घनरसंगाहमानारणादि। अश्रुं तं शत्रु मध्यास्थिति रपि न पराभूति भूर्वा उवा मिज्जलेव
 लोभते या समिति विजयते सा स्पृजे त्रा कृपाणी ॥ ८३ ॥ प्रत्यर्थि द्वापती नां नयन विषय तां या तमात्राति मात्रां त्रा एषु दूर्णयंती दृशि च विद
 तीया नस्त्र प्रभायाः। आरु प्रि स्वादिता न्यैः स्वयंमिति शयितां स्त्री वता मश्रुते या सा पूर्वा वारुणी ह स्फुरति सिति त रा मुच्यं जै त्रा कृपाणी ॥ ८४ ॥
 निग्ध श्यामा भिरामा न भसि सरभ सं विस्फुरंती वहंती की लाल स्याति भारं परत प निधने दर्शिताने क धारा। प्रत्यात त्मा भृदु चै शिरसि मु
 व कुशः स्वं पदं दर्शयंती शश्वत्सा कालिके व प्रसरति समरे मुपती कृपा कृपाणी ॥ ८५ ॥ चक्रुष्ये वाति मा वं रसि क जन मनः प्रीति मुत्पादयंती मा
 स्या द्वै रिष्ट यी पति तिल कति रस्कार विद्या विदग्धा। प्रत्यग्रोत्सु स्त्री नीलोत्पल दल रचिता कर्णिके वा जिल त्वाः स्निग्ध श्यामा भिरामा दि
 सति सुतरा मेत दीया कृपाणी ॥ ८६ ॥ की लालां तर्नि मग्ना किल किमपि रसा नूभि ता सां दृशा द स्निग्ध श्यामा भिरामा घनरस जनिभि विस्मया

ए. ११
 द्वीद्विपमाणा। दष्टौ ज्वल्येन दीप्तिं पयसि विदधती मूलभूता रमूर्ति भ्रांतिं यासं विधत्ते समिति विजयते सा स्य जैत्रा कृपाणी ॥ ८६ ॥ नीलानिः
 सीमपाता वियति विभवतो विस्फुरती वहंती स्निग्धत्वं फेनपुंजानि विमलयशः संचयानुदमंती । दुर्लभ्या दीप्तिभूम्ना दशशतकरभृ
 द्वाहपंक्तिप्रतीतिं धत्ते वा हाभृतां यासमिति विजयते सा स्य जैत्रा कृपाणी ॥ ८७ ॥ तन्वी नीलंजनाभा किमपि निजमरीवारतो निष्पतंती स्नि
 ग्धत्तस्यातिभूम्ना खिलवपुषि परं पिच्छलत्वं वहंती । भीत्या प्रत्यर्थिपृथ्वीपरिवृटतिलके दंडं शूकी वदृष्टा ॥ ८८ ॥ श्यामानिर्यत्कवोऽक्षत
 तजभृतशुक्ली किंच दुःपेक्षमूर्तिः कोणी को दं धकारे पललविशसने । यात्यर्थं तीक्ष्णवक्रा समिति विजयते सा स्य जैत्रा कृपाणी ॥ ८९ ॥ पादव
 दर्शयंती निःशंका क्रूरदंष्ट्रा द्वयरुचिशवला राक्षसी भ्रांतिमारादत्ते संख्यावतां यासमिति विजयते सा स्य जैत्रा कृपाणी ॥ ९० ॥ तंत्रज्ञान
 निजां गावरा कृतधियां सहसैकाग्रभाजं पीः पुन्येन पुंसामसदृशिसमितौ धूननान्पश्रुवाना । निर्भीकामो हयंती नयनविषयेतां यातमा

चैव यो धातुभूता विष्टेव्या न्याविलसति सततं सा स्पृजेत्रा कृपाणी ॥८॥ स श्रीकाविस्सुरंती सततपुलकितां दर्शयंती निजांगं सदा गावीर्यभाजं
 मनसि सरभसं ह्रीमसुत्यादयंती ॥ आश्लिष्यंती किलांभ्यं समिति सुविपुले कंठदेशे तिगादं या वारस्त्री वसक्ता भवति विजयते सा स्पृजेत्रा कृपाणी ॥
 ॥९॥ यादत्ते दृग्निपातादहित भुजभृतां कं पमानै व कं पं रक्ता रक्ता कि भावं सपदि निपतती तेषु भूत्रा निपातं ॥ इत्थं साम्प्रकाशपाप्यविलस
 लुपमः कोपियस्या विशेष स्तेका पंचत्वमाजौ विलसति सततं सा स्पृजेत्रा कृपाणी ॥१०॥ स्वाभावात्प्रांजनाभाविलसति सततं पालने वि
 पानां संहरेदृश्यते यादित धरणिभृतां रक्तवर्णमुद्रुर्त्तं ॥ विज्ञानैस्तर्क्यते या विशदतरयशः स्तृष्टिषु प्रोज्ज्वलासानानाश्चर्यस्वरूपा समिति
 विजयते सुष्ये जैत्रा कृपाणी ॥११॥ या काली कालसाम्पं जनयति मिषतां निःपरीवारभावं यातायातं विधत्ते रणसिरसि परं निःपरीवारमेवासा
 स्पृष्ट्यारिहृणां निपुणमवयवेष्वश्रुवानैव संगं निःसंगं स्तान्द्रुणाद्भीतिमपि विदधती दीवती द्वा कृपाणी ॥१२॥ या स्निग्धश्यामला

११

विष्णुस्य कृतं यो यामधारायणपिप्रत्यर्थि कृत्रियांतःपुरिकजन्मनेन लब्धं तापहेतुः एकापि देवगर्ना हृदयं विभुः को विधा हृदयं
ताधिष्ठानं समं विवेकसहितं तारं सास्यं वैत्रा कृपाणी ॥५॥ याः खैरं त्यक्तकोषाराणां शिरसि दृढं दृष्टि विदेवि कोपया संभ्राज कर्मा जलसि
निलिंशं दुर्वां कस्यो माभावनं उलस्य गमयति न विराजत सुखान्वैरि वीरं स्तद्रास्व न्मंडलं स विलसति सतरामस्य वैत्रा कृपाणी ॥६॥
कुचि तारापि नागायुतं तल्लितं तल्लैर्दंस्तुभिर्दुर्यहाया युतिं प्राप्तापि न विदुः न नमयैर्यावदानैः प्रकाशाः शीतस्य शशिप्यराप्ये ता
भक्त्या य विधत्ते सा शांतिं नृपकोणा विलसति सतरामस्य वैत्रा कृपाणी ॥७॥ अज्यंगीया स्वयं वक्रा वापि हते वक्रभावं विदूणां स्मि
क्षि तं जस भास्य गयति सुलं पायशः शत्रु वीर्यां दसादी धि विदुः स नमस्क्रि ले दीर्घ दीर्घ विधत्ते सा निर्द्वंदं स्फुरंती स निज विजयते ह य राम
नैत्रा कृपाणी ॥८॥ मध्याया युद्धं मा गहितं तारया नृपकां मोहयंती प्रोद्धता या विनेत्रा मुकुटमि पतितां तान् स मुकुं पयंती स्वच्छा या वं निप

राम